

Téereb Danyeel — Ñett-fukki juróomèl

Ubbi waxtu-yégleb gu yonent bi: xel mu leeru William Miller ak ñetti doole yi yàq tey jëme ci Armageddon

Jeff Pippenger

2023-12-30

Ci jamono “mujjug jeexital,” ci atum 1798, téereb Daniel ubbees na, te rawatina gis-gis ga ñu teg ci dexu Ulai. Gis-gis googu yégle woon na tambali àtteb seetkat bi ca 22 Oktoobar 1844. Aaya bi nekk ci ndombootug dëgg googu mooy Daniel saar 8, aaya 14. William Miller, ndaw li Yàlla tànn ngir xam ubbeeku yéglebi, mosul a xam bu mat sèriñ yi mépp yu ànd ak gis-gis ga, waaye matal na liggéey bi ñu ko dénk woon.

Bi Miller tàmbalee njàngum baatug wax ju yégle, mu tàmbalee xam ay yoonu tekki bu yégle yuñu ràññee te samp ci Biibël bi. Yooyu yoon dañoo nekk ay yoonu tekki yuñu bind te ràññee ni Ay Yoonu Tekki William Miller. Yoon yooyu njiit na leen wax ju ñu sellal, te ñu ràññee leen ni ay yoon yi ñi yégle tàmbale àttebu doxalin bi ci yoonu Dimaas bi dinañu jëfandikoo. Miller seede na ne, bi muy tàmbalee njàngum Biibël bi, mu tàmbalee ca ndoorteel Biibël bi, te du jëm kanam ludul su ko xam-xam baata booba maye woon mu xam li muy seet booba. Ci tënk bii, yomb na gis lu tax yégleb waxtu bi njëkk bi Miller ràññee, bi am njariñ ci ndaw yi mu war a ràññee ni dañuy mat ci 1844, mooy “juróom-ñaari yoon” yi ci Leviticus fanweeri ñaar.

Yéggo yi nu jox xibaar ne malaaka Jibril, ànd ak yeneen malaaka yu sell yi, moo jiite xel mu Miller, ni Jibril doon jiite xeli Daniel, Yowaana miy wax waxi wàcc yi, ak bépp yonent bu nekk ci Biibël bi, ndaxte Jibril lañu joxoon liggéey bi Seytaane bàyyi woon. Liggéeyu Jibril moomu dañoo ko tegtaloon ci njëkk turu Seytaane, Lusifër, muy tekki yor leer. Jibril indil na Miller leeru yonent yi, te ci dëggal leer googu mu yéglee yoonu wax ji yéglee ubbi kàtte gu seet jëf yi ca 22 Oktoobar 1844.

Xam-xamu gis na ñi bëgg a xam liggéeyu William Miller, ne moom amoon na yeneen xel yu nu ko jox ci kàddug waxi yàlla yu jëm ci kanam, yu nekk ab i caabi ci liggéeyam ngir dajale yégleb atte bi di ñëw. Benn ci yooyu caabi mooy xam ne benn fan moo teyewoon at ci jëfandikoo bu waxi yàlla yi. Beneen caabi mooy ab tabaxu waxi yàlla bu mu jëfandikoo ngir tëj te wone ci yoon yi waxi yàlla yi mu gis. Tabax boobu dafa sampoon ci ñaari kàttanu Seytaane yi indi yàq ak réer ci askanu Yàlla ak kër Yàlla ga sell. Lépp lu Miller gisoon, dafa ko teg ci tabaxu waxi yàlla boobu buy teewal jaar-jaari jamonoy paganisma, topp ci ko papalisma, yu sax ci anam bu toftale di dëppoo suufeel kër Yàlla ga sell ak askanu Yàlla, daldi tàmbalee ca jamonoy Israayil gu yàgg ga, ba ci Ñëwte gu Ñaareelu Kirist.

Jëfandikoo bu yonent boobu moo ko mayoon mu xam bu wér bépp dëgg bu soxla ngir tabbale 22 Oktoobar 1844 ne mooy ubbi àtte ba. Waaye dëgg googu dafa yemoon, ndaxte mënuloon gis ñetteelu doole ju bundxatal, ji topp Yaxuteg ñaareel ak bañe baabuur ci jaar-jaaru yonent bi. Musul doon lu waroon mu gis dëgg googu, ndaxte liggéeyam mooy yégle 22 Oktoobar 1844, te leerug

ñetteelu doole ju bundxatal bi dina ubbeek ba ca gannaaw bés booba.

Ci war ak yëgal xelam yu aj wax ci kàdduy yonent yi ci kaw ab tëralu ñaari kàttan yu bëgg a yàq, mooy Room gu bokk ci jamonoy réew yu tukkiy xonq, te topp ca Room gu pape yi, amoon na itam xelam ne baat bi ñuy tekki ni “lu bis bu nekk,” ci téereb Daniel, ay misaal la buy tegtal saxaarug diiney xarekat yi walla saxaarug Room gu bokk ci diiney xarekat yi. Baat bi “tamid” bi ñuy tekki ni “lu bis bu nekk,” Daniel jëfandikoo na ko juróom benn yoon. Saa su ne, dafa ànd ak ab misaal bu Miller deggoo woon bu baax ne dafay tegtal papaas bi. Misaal bu papaas bi, bi sax di ànd ak “lu bis bu nekk” saa su ne, ñu ngi ko tegtale ak ñaari misaal. Fu mu mën a deme, ñaari misaal yooyu yu kàttanu papaas bi, ñoom ñaar ñépp dañuy jëfandikoo ngir wone papaas bi; waaye masul a ñàkk ne, bu Daniel jëfandikoo baat bi “tamid” bi ñuy tekki ni “lu bis bu nekk,” dafa ko sax jëfandikoo ak lu ànd ak, te jiitu, misaalu papaas bi. Xelam Miller ne “lu bis bu nekk,” ci téereb Daniel, moo nekk doxalin gu njëkk ci tëral bi mu gisoon, bi sampu woon ci kaw ñaari kàttan yu bëgg a yàq: saxaaru diiney xarekat yi, te topp ca papaas bi. Li Miller doon wax, ne “lu bis bu nekk” mooy saxaaru diiney xarekat yi ci téereb Daniel, dogaloon na mu nekk mbir mu mag ci werante bu tar ci biir Adventism, tambalee ci ñaareelu maas gi ci Adventism, maas ga tàmbalee woon ci atum 1888.

Njëkk ci dëgg gu njëkk gu yëglekat gi Miller gisoon, te doon benn cëru xam-xam bi ci fan wu 22 Oktoobar 1844, mooy “juróom-ñaari waxtu yi” yi ci Lawug Saraxale 26, te mooyoon itam njëkk ci dëgg yi Miller sampoon yuñu bañoon ci atum 1863. Bañ boobu moo tàmbalee màggatug njëkk gi ci Adventism, ba ñu tàmbalee wërgu-yoon ci màndiñum Laodicea. Màggat gu ñaareel gi tàmbalee na ci Ndaje Màggalu Minneapolis bi ci 1888, te gannaaw njubale ga fa amee, liggéeyu Seytaane gu di bañ jàppale Miller ci muñal gi mu waxoon ne “bés bu nekk” mooy pagaanisam, tàmbalee na ci 1901. Xam-xam bu jub ci “bés bu nekk” jéexul a weesuñu ko ba noppi ludul gannaaw deju jigéen ju yëglekat ji, mi waxoon ne gis-gis gi ñuy yóbbu ngir jàppandoo ak gis-gisu Miller gu jub ci “bés bu nekk,” ay “malaaka yu ñu dàqee asamaan” a ko indiloon. Bañ gu mat sëkk ga ame na ci màggat gu ñetteel gi, wér ci 1931. Màggat gu ñetteel gi tàmbalee woon na ak génneeku téereb W. W. Prescott bi tudd, The Doctrine of Christ, bu topp ci genn waxtu Ndaaje Biibël bi ci 1919. Ci 1919, màggat gu ñetteel gi tàmbalee na te sax ba ci génneeku téereb Questions on Doctrine ci 1957.

Gannaaw Miller taxawoon te leer ci ñaari tabalu Habakuk yi (suura yu njëkk yi atum 1843 ak 1850), Boroom bi daldi tàmbalee ubbi dëgg gi ne am na beneen, maanaam ñetteelu kàttan gu yàqu te saxal, gu nar a topp jaamu xarekat yi ak papalisam, te moo itam di fitnaal nit ñi Yàlla.

«Jaar-jaaréef ak pagaanug yi, te gannaaw loolu jaar ci Papaa bi, Seytaane jëfandikoo na sa doole ay at yu bare ngir far ay seede yu takku Yàlla ci suuf. Pagaan yi ak ñi topp Papaa bi, benn xel mu bokk ak ndeyjoor ba moo leen doon yëngu. Lu leen wuutee rekk mooy ne Papaa bi, ndax dafa doon def mel ni mooy liggéeyal Yàlla, moo gëna metti te gëna yërmàndeeladi noonu nekk noon. Jaar ci jëfandikoo Romanis, Seytaane jàpp na àddina si ay jaam. Kërgëmму Yàlla gi nit ñi di wax ne moom lañuy bokk, dafa dugg ca mbooloom naxte boobu, te lu ëpp junni at ñaari téeméer nit ñi Yàlla sonn nañu ci merum ndeyjoor ba. Te bi Papaa bi, gannaayu dooleem, ñàkk na kàttanam ba mu war a bàyyi fitnaal, Yowaana gis na beneen kàttan gu fey, ngir delloo baatub ndeyjoor ba, te yokk baat yi ak jëf yi mel ni noonu, yu yoon wi bañ ak yàq. Kàttan googu, mooy mujj gi war a xare ak kërgëm gi ak ak yoonu Yàlla, fekk nañu ko ci

misaalu rab wu am ñaari xarn yu mel ni yu xar. Rab yi ko jiitu woon, gééj lañu jóge; waaye bii mi ngi feeñ ci suuf, te loolu moo tey firndeel ne réew mi muy misaal dafa jóge ci jamono ju dal te jàmm. “Ñaari xarn yu mel ni yu xar” yi, baax nañu ngir tegtal melokaanu Nguuru États-Unis, ni ko ñaari dogali doxalinam yu cosaan di waxe: Republicanism ak Protestantism. Dogal yooyu moo nekk kumpa gu sutura sunu doole ak sunu am-jariñ niki xeetu réew. Ñi njëkk a gis këru rawatina ci tefes yi Amerik, bég nañu ndax ñu agsi ci réew mu goreelu ci mbindum baat yu réy yu poperi ak nootug nguurug buur. Ñoom dogal nañu tabax nguuru ci kaw dëkkal gu yaatu gu yore yelleefu nit ak yelleefu diine.» Signs of the Times, 1 Nowàmbar 1899.

Miller mënu ko gis bu ñetteel doole ju di fitna, te moo tax ay tabaxam matul woon, doonte sax mu tollool bu baax ngir matal liggéeyam. Sœur White wax na ne Miller moo doon yonnenteb Yàlla bi Mu tann, ne liggéeyam dafa mel ni liy jëfandikoo ci Eliya ak Yaxya Miy Sóob, te ci wooteem ngir liggéeyam dafa mel ni Elisee, te ci dee bam dafa mel ni Moyse. Nit ñu néew ci jaar-jaari mbind mi sell ñoo xëy a amal kàddu yu wone ne malaakaa yi taxaw nañu ci bàmmee bi ngir dekkiital leen, waaye loolu mooy kàddu gi ñu wax ci Miller. Li ci bikk mooy ne liggéeyam dafa yamoo woon ak jaar-jaar bi ñu ko yëkkati woon, loolu du wax ju koy suufel, waaye dafa nekk lu war a nangu ngir suñu bëgg a seet liggéeyam ci leer gu dëgg gu Kàddug Yàlla gu wax ci lu ñew.

Ñu jox nañu Miller ndigal yu mat sëkk, yu malaaka yi jox, te loolu may ko mu tabax ab doxalin bu yonent buy sampu ci ñaari kàttan yu yàq tey wéy, mooy paganism toppoo ak papalism. Moo tax yonent yi di wax ci taarix bi weesu yàqug gi ñaari kàttan yooyu def, Miller dafa leen déggul woon bu baax. Waaye benn ci yooyu réer gi nekk ci ñaari taalibe yu sell yi Habakkuk, fa nga xam ne fondasiyon yi ñu tabax ci liggéeyu Miller ñu leen wone woon ci nataal bu leer. Looloo tax ndimbalu Yàlla mën a bind ci mbind mi 1843 ne loxo Boroom bi moo ko jiite woon.

«Boroom bi won na ma ne, tablo 1843 bi, moom moo ko yonnee ak loxoom, te waruñu soppi benn cër ci moom; ne lim yi dafa doon ni ko bëgge. Ne loxoom dafa nekkoon ci kaw te tëj njuumte ci yenn lim yi, ba kenn mënu koo gis, ba keroog ba mu dindi loxoom.»

«Noonu ma gis ci mbirum “Bés bu nekk,” ne kàddug “sarax” xel nit a ko dugal, te bikkul ci mbind mi; te Boroom bi moo jox gis-gis gu jub ci moom ñi yégle woon xaaju waxtu àtte bi. Bi benn bikk nekkoon, bala 1844, lu ëpp ci ñëpp bikkoon woon ci gis-gis gu jub ci “Bés bu nekk”; waaye gannaaw 1844, ci jaxasoo ji, ñu nangu ay gis-gis yu wuute, te lëndëm ak jaxasoo topp ci gannaaw.» Review and Herald, 1 Nowàmbar 1850.

Dëgg yu dëkkaloon ci Miller ci ndigalug malaaka yi, Boroom bi moo leen jiiiteewoon, te ci diggante nangu gu tabaxu 1843 bi, xel mu sell mi boole na ne xam-xamu Miller ne “bés bu nekk” bi dafa tekki yàppug bikk yàlla yu réer yi mooy dëgg. Juróom-ñeent yoon la baat bu Ebraayik bi “tamid,” bi ñu tekki ne “bés bu nekk,” feeñ ci téereb Daniel, te saa yu nekk dafa tektal jikkoo gi nekk ci diggante ñaari kàttan yu yàq yi, mooy yàppug bikk yàlla yu réer yi, topp ko ak papalism.

Xam-xamu Miller ci “bépp fan,” ni muy misaal u bokkaale, dafa doon lu waroon lool ci tēnk gu yonent yi mu jëfandikoo, ndaxte jikkoo gu toppanteg bokkaale te papaas bi topp ko moo nekk taxawaayu xam-xamam ci tēral bépp yonent yi ñu ko yóbbu ngir mu xam leen.

Ci jamono “mujjug mujj,” ci at 1798, téereb Daniel ubbees na, te bind bi gën a mag mi doon li Sœur White waxe ni mooy “kolóng bu dëgg bi ci digg” ak “fondemaŋ” yu yokkute advent, mooy Daniel sarax 8, ayet 14.

«Mbind mi, ci kaw yeneen yépp, moo doon benn sas ak ndortel gu mag gi ci ngëmug Advent, mooy wax ji ne: “Ba ci ñaari junni ak ñetti téeméeri fan; gannaaw loolu, des bi bu sell bi dees na ko sellal.” [Daniel 8:14.]» The Great Controversy, 409.

Saar waxtaaneel mooy tontu bi ci saar waxtaane fukk ak ñaar, te tontu boobu amul benn maana su fekkee ne kenn jàppandiwal tektali kàddug laaj bi.

Noonu ma nga dëgg benn santooy wax, te beneen santo ne santo boobu doon wax ba: “Ba kañ la peeñ mi di ànd ak sarax su bés bu nekk, ak tooñ gu yóbbu alag, ngir jébbal it kër Yàlla ak mbooloom ngir dañu leen doxal ci suuf?” Mu ne ma: “Ba ci ñaari junni ak ñetti téeméeri fan; gannaaw loolu dees na sellal kër Yàlla gi.” Daniel 8:13, 14.

Ñaari ñaar yii di misaalu yokkute xam-xam ga ame bi téereb Daniel ubbeekuwoon ca “jamonoy mujj” ga, ci atum 1798. Aaya fukk ak ñett bi, mi ngi jëfandikoo ñaari kàttan yu yàq yi Miller sampoone ko ci ay misaalemi waxu Yàllaam. Miller xamale na ne “lu bes bi” ci aaya fukk ak ñett bi mooy bokk ak ngëmug ñaari bàyyikat, te “tooñ mu indi yàqule” mooy bokk ak papalis. Lu am solo la ñu xam ne misaalu waxu Yàllaam mi malaaka yi yóbbuwoon Miller ngir mu xam ko, mi ngi mel ci ñaari aaya yii te di tegtal yokkute xam-xam gi aksiwoon ci jaar-jaarub nettali ci atum 1798. Waaye kenn joxuwoonul Miller mu gis kàttan gu ci topp te dina feeñ ci seenub waxu Yàllaam ngir fitnaal nit ñi Yàlla moom.

“Gis naa ne mala bu ñaari bakkam yooyu amoon gémmini njaan; te dooleem nekk ci boppam, te ndigël dina génne ci gémmini. Noonu itam gis naa Yaayu jigéen yu ndaw ñaaw yi; ne yaay ja du doom yi, waaye mu weesu leen te mel ni ku беру ak ku xammee. Moo amoon jamono jëmam, te loolu wees na, te ay doomam, mooy kuréel yu Protestaan yi, ñoo toog ci topp caa saax bi ngir jëfandikoo xel mi yaay ja amoon ba muy fitnaal gaayi Yàlla yi. Gis naa ne ni yaay ja di wéy ci dooleem, doom yi di yokku ci doole, te lu gaaw ñuy jëfandikoo doole ji yaay ja daan jëfandikoo woon.” Spalding and Magan, 1.

Miller gisu ko mën a gis kàttan gu ñetteel gi moo ko waral mu jot ci ténk yu neexul dëgg. Miller sant malaan gu joge ci géeg gi ci Peeñu Yowaana fukk ak ñett ne mooy Room gu bokk ci xeeti ñaareel ya, te malaan gu joge ci suuf gi ne mooy Room bu paap bi. Naka noonu it, ni mu jëfee Peeñu Yowaana saar fukk ak juróom-ñaar ba, amoon na njambaar ndax doomu gisam ci jaar-jaari waxu yonent yi dafa yamul woon ci kàttan gu ñaareel gi buy yàq, maanaam paapalism. Looloo tax, ba Miller sant kàttanu Room ci waxu yonent bi nekk ci Dañeel, mu jàpp leen ni benn kàttan la woon buy feeñ ci ñaari jamono. Loolu mooy jëfandikoo gu jub, te ba tey mooy lu jub; waaye looloo ko tere woon mu xam nguur yi ci waxu yonent yi nekk ci Biibël ne am nañu lu jáll nguur gu ñeenteel gi ñu tegtal Room. Mu gisoon te santoon ne nguur gu ñeenteel gi, maanaam Room, am na ñaari jamono, ñu tegtal ni Room gu bokk ci xeeti ñaareel ya ak Room bu paap bi, waaye mënul woon a gis ne Room bu paap bi mooy itam nguur gu juróomeel gi, te gannaaw ga, nguur gu juróom-benni gi waroon a topp.

Ci Saraxalub Daniel ñaareel bi, ñi doon Millerites yi boole nañu ay mbir yu bopp ci juróomeel nguur gi ci waxi yonent yu Biibël ak ñeenteel nguur gi. Ci tolluwaay bu njëkk bi seen jëfandikoo dafa doon lu jub, waaye matul woon, ndaxte njëkk aji-jëfandikoo nguur yi ci waxi yonent yu Biibël, ndaxte Yeesu, ni Alpha ak Omega, mooy saa su nekk di misaalal mujje gi ak njàlbéen gi. Gisuñu woon wuute gi nekk ci diggante ñaari nguur yu toppante taxoon na mu mënul woon Miller xam ne Peeñu 12 miy wax ci paganism (naga wa), ak rab gu joge ci géej gi ci Peeñu 13, muy papalim (rab wa), ak rab gu joge ci suuf si ci Peeñu 13 muy protestantism buy réer (yonent bu falso bi).

Miller man a mënul woon gis nàkk ab jàngat ñett nguur yu toftante ci njañum Kàddug Yàlla, te mooy sàngara, rab ba ak yonent bu dëggul bi, ci ay xaaj 12 ak 13 ci Peeñu Yowaana; te moo tax, ci yokkuteem bu aju ci xam-xamu waxi yonent yi, mu war a jàpp ne ñaari xaaj yooyu nekkuñu woon misaal mu toftante buy wone ñetti kàttan yooyu di yóbbu àddina jépp ba Armageddon. Leer gi ñu joxoon Miller, mooy leer gu mat sëkk ngir jamono ja mu bokkoon; te jamono jooju dees na ko nattu ci leer googu.

Leeru ñetti kàttan yu yàqu yi (naga ga, rab ba ak yonent bu dëggul bi), joxe nañu ko Future for America ci “waxtu mujj ga,” ci atum 1989. Tànn bu nekk ci téereb Daniyel bi, te mu ubbeekuwoon ak daanu Union soviétique bi ngir matale waxu Daniyel saar 11, aaya 40, mooy leerug malaaka bu ñetteel bi, fekk Miller moom, joxe nañu ko woon leerug malaaka bu njëkk bi. Juróom-benn aaya yu mujj yi ci Daniyel 11, gis nañu leen ne ñoo di fondemañ ak kennu digg ba ci yëngu-yëngu Future for America, te aaya 40, ci Daniyel saar 11, dafa tënk boobu leer, ni aaya 13 ak 14, ci Daniyel saar 8, tënkoon nañu leer ga ñu ubbeekoon ci yëngu-yëngu Millerite bi.

Te ci jamono mujje, buur bëj-gànnu bi dina ko xadim; te buur bëj-nord bi dina dikk ci kawam ni mbéli mi, ak watiir yi, ak boroom fas yi, ak gaal yu bare; te dina dugg ci réew yi, te di jall ci seen kaw, ba weesu leen. Daniel 11:40.

Aaya bi màndarga xare bu tàmbalee ci “jamono mujj gi” ci atum 1798, diggante buur bu bëj-saalum ak buur bu bëj-gànnu. Buur bu bëj-saalum dafa doon xam-xamu yàlla-wul bu Farās di tegu, moom mi joxe kañ gu rey gi ci papaas bi ci at moomu sax. Papaas bi la fa tegu ne mooy buur bu bëj-gànnu. Ci waxu yonent bi, Farās ci atum 1798 benn ci fukk yi ci fukki nguur yi ci Daniel saar 7 la woon. Fukki nguur yooyu dañuy tegu Room gu bokkoon ci jaamu xërëm, te Room goo gu bokkoon ci jaamu xërëm dañuy tegu nàcc gi. Papaas bi (buur bu bëj-gànnu) mooy rab wa. Aaya bi day wax ne buur bu bëj-gànnu bi (papaas bi), mi ñu joxoon kañ gu reyam ci ndoorteelu aaya bi, dafa war a dellu feyyu ci buur bu bëj-saalum bi (buur bu xam-xamu yàlla-wul bi). Ba papaas bi delloo feyyu nag, buur bu xam-xamu yàlla-wul bi daa jógé woon ci réewum Farās, dem ci boolloom Réew yi di Sowiyet Yuuniyon. Farās benn réew rekk la woon, waaye bi papaas bi delloo feyyu ci buur bu bëj-saalum bi ci aaya bi, buur bu bëj-saalum bi ñu ko waxe ne “réew yi,” ni ko meloon itam ci bu former Sowiyet Yuuniyon.

Bi buur bëj-gànnuaw bi (paapas bi) dellusee, mu indi ànd ak “saariyon yi,” “boroom fas yi” ak “gaal yu bare.” Saariyon yi ak boroom fas yi ay misaal lañu ci doole ju soldaar, te gaal yi ay misaal lañu ci doole ju ekonomig. Kàttan ga sosoos ab bopp gu sellul ak paapas bi ngir wàccee Yëngu

Sowiyeet bi mooy États-Unis, te ñaari doole yi États-Unis am ci Peeñu 13, feeñal nañu leen ne mooy mën a gaññ àddina si ngir nangu màndarga kàttanu paapas bi jaarale ko ci dooley yooni xare ak ci ekonomig. Dinañu tere nit ñi jënd walla jaay su ñu amul màndarga bi, te gannaaw loolu it, su ñu amul màndarga bi, dinañu rey nit ñi.

Benn fukk ak ñent wax na bu leer ne jinne ji (buur bu bëj-gànnar), rab wi (papaa yi) ak yonent bu dëggul bi (Etazini) la. Benn fukk bu njëkk bi ci “waxtu mujj” ci 1989, mooy mi saxal ndombo yu ñetti yàqule yu jiite àddina ji ba Armageddon, ni ay aaya yu njëkk yu yëngu-yëngu Millerite bi jëfandikoo woon nguur yu yàqule yu ñaar: njàngum xeer bu jëkk, topp papaa yi.

Aaya bi tambalee ak xare bu nekk ci diggante buur bu bëj-gànnaru ak buur bu bëj-saalumu. Ci tambaliin aaya bi (1798), buur bu bëj-saalumu moo not, waaye ci aaya bi buur bu bëj-gànnaru dafa feyyu te not buur bu bëj-saalumu. Tambaliin aaya bi mooy mandarga xare bi ci diggante buur bu bëj-gànnaru ak buur bu bëj-saalumu, te ci jeexital bataaxal bi nekk ci aaya bi, benn xare boobu ci diggante buur yu bëj-gànnaru ak yu bëj-saalumu lañuy feeñalati, waaye ak ay njariñ yu juboo. Tambaliin bi moo màndarga “waxtu mujj” bi ci 1798, te xare bu mujj boobu mooy màndarga “waxtu mujj” bi ci 1989. Aaya bi dafa yor ci seedeem bu ñu bind firma Alpha ak Omega, tambali ak mujj.

Jàllug aaya bi ci làkk wii daldi yokk ba mu weesu dogalug Sowiyeet Yuniwoŋ bi ci 1989, ba àgg ci yoonu Dibeerub gaayu bi nekk ci aaya ñent-fukk ak benn. Ca yoonu Dibéer bu gaayu ba, benn booloo bu ñetti cër yu Babbiloon gu jëmmal tey ji am na ndax taxawinu ay xew-xew yu gaaw. Kon aaya ñent-fukk bi tambalee na bi ñu joxee gaaw gi rey ci 1798, te jigéen ju bon ju Tir dëggloo. Jaar-jaar bi aaya bi melal di jeex na yépp ci yoonu Dibéer bu gaayu bi ci aaya ñent-fukk ak benn, foofu la gaaw gi rey wér, te jigéen ju bon ju Tir fàttaliku. Màndarga tambali ak jeexital bi bindees na du ci mbind mi nekk ci aaya bi rekk, waaye itam ci jaar-jaar bu mat sëkk bi aaya bi melal. Aaya bi diisale na doxalin bu yëg-yëgu wax ju yonnee, bu sampu dul ci njub (ndeyjoor bi) ak papaaliis (rab wi) rekk, waaye muy xamle taxawalinu ñetti doole yu yàqkat yi yóbbu àddina si ba Armajàddon.

Tàllal waxu Miler mi yégle woon agsi jëm ci ñëwug àtteb Yàlla buy seetlu, te tàllal waxu Future for America mi yégle ñëwug àtteb Yàlla buy jëfe. Ci “waxtu muj gi” ci atum 1989, benn yoonu nattu ak sellal bu am ñetti jéego taxaw na, ba bi juróom-benn aaya yu mujj yi ci Daniel fukk ak benn tëjéewul woon ba ñu ubbilee ci daanu Union soviétique bi. Xetu Miler mi dafa doon gis rekk ngëmug xeet yu bañ Yàlla ak ngëmug pap, te gisul Protestante buy dëddu, war nañu koo xam bu baax ngir xam bu jub peeñug dexe Ulai, bi ñu ubbiwoon ci 1798.

Dina jëfandikoo loolu ci mbind mi di ñëw.

“Amunu jotul kenn luñu war a yàqu. Jamono yu metti yi ngi ci kanam sunu. Àddina bi daldi yëngaloo ak ruuhu xare. Léegiul dara ba ñu seet ay xew-xewu metit yi waxees na ci yonent yi di ñëw. Yonent bi nekk ci benn-fukki ak bennu Daniel jege na lool ci mataleem gu mat. Lu bare ci taarix bi xewoon ngir matal yonent boobu dina amaat.”

“Ci sarax-fukk ci ñett-fukkéele kàddu ba am na kàttan bu ñuy wax ne ‘verses 30 through thirty-six quoted.’”

“Xew-xew yu mel niñu ci wax yi dina am.” Manuscript Releases, number 13, 394.